Risker för ogräs på SamZoner – att tänka på

Per Widén, Jordbruksverkets Växtskyddscentral Uppsala

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Faktorer att beakta

- Vilka arter kan bli ett problemogräs på zonerna?
- Fröbank – existerande och potentiell
- Perenna ogräs
- Utsädet
- Etableringen
- Samzonväxternas konkurrensförmåga
- Ett- eller flerårig zon?
- Avslagning och ev. skörd
- Spridningsrisker – zonen som smitthärd
- Omgivande fält. Mottaglighet - vad och hur odlas det?

Vilka är de största riskerna?

Arter som kan ställa till problem

- Rotogräs: kvickrot, tistel, gråbo, lupin
- Fröogräs: Renkavle, hönshirs, råttsvingel, lupin, vallmo, gullkrage,
- Kulturväxter: Honungsört, rajgräs, vicker

Ekologisk eller konventionell produktion?

Skötsel och liggetid

- Avslagning - tidpunkt och frekvens
- Frööverlevnad
- Tistel och kvickrot



Foto: Paulina Johnsson, SJV

Utsädet då?

- Risk med att det kommer in ogräs via utsädet?
- Hur förhindras det?
- Vilka skydd har vi i lagstiftningen för att skydda mot ogräs i utsädet?



Foto: Paulina Johnsson, SJV

Krav för att godkänna utsäde för certifiering

Klass C	Högsta inblandning av frö av andra arter (vikt-%)				Antal Rumex inte bergsyra och strandsyra
Art	Totalt,	Enskild art	Kvickrot	Renkavle	
Ängsgröe	2,0	1,0	0,3	0,3	2
Hundäxing, timotej	1,5	1,0	0,3	0,3	5
Övriga gräs	1,5	1,0	0,5	0,3	5
Röd & vitklöver	1,5	1,0			10

Källa: Jordbruksverkets utsädesenhet

Renkavle
Svenskt utsäde, Jordbruksverkets certifiering



Foto: Per Widén

Gräs och klöver

År	% av partierna	Främsta art
2014	0,8	rödsvingel, rajgräs
2015	1,7	rödsvingel, rajgräs
2016	1,1	rödsvingel, rajgräs
2017	0,8	rödsvingel, vitklöver
2018		
2019	2,9	rödsvingel, vitklöver

Stråsäd, trindsäd: inget fynd

Källa: Lotta Claesson,
Jordbruksverkets utsädesenhet

Råttsvingel
Svenskt utsäde, Jordbruksverkets certifiering

Gräs, klöver

År	% av partierna	Främsta art
2014	4,8	Rödsvingel
2015	6,3	Rödsvingel, (1 ängssvingel)
2016	7,7	Rödsvingel
2017	5,3	Rödsvingel
2018		
2019	6,3	Rödsvingel, (5 ängssvingel)



Foto: Poul Henning Pedersen, SEGES

Stråsäd, trindsäd: inget fynd

2019 1 parti ängsgröe med 1 frö hönshirs

Källa: Lotta Claesson,
Jordbruksverkets utsädesenhet

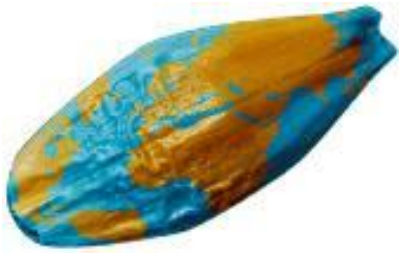
Vad kan Jordbruksverket göra för kontroll på utsäde producerat i annat land?

Införsel – EU

Import – Tredje land

Allt utsäde som ska uppförökas eller saluföras ska anmälas till Jordbruksverket för administrativ kontroll och registrering

- EU – fri handel, ingen kontroll
  - Undantag flyghavrekontroll i stråsäd
- Import ska vara OECD-märkt
  - ska uppfylla EU: s krav



Provtagning

- Stråsäd –flyghavreanalys 3 kg, undantag för Danmark, (märkt med högre danska krav) och Finland
- Alla arter –Kontrollodling i Sverige av partier som ska uppförökas
- Företagens frivilliga prov som tas av godkända provtagare

Import 2019

• Rödsvingel, 500 ton	Danmark
• Vitklöver, 125 ton	Nya Zeeland, Danmark
• Vicker 120 ton	Italien, Tyskland
• Blåslusern, 99 ton	Frankrike, Kanada
• Blålupin, 88 ton	Tyskland, Polen
• Rödklöver, 56 ton	Frankrike, Tyskland, Polen
• Lusern, 44 ton	Frankrike, Ungern
• Persisk klöver, 10 ton	Italien, Portugal
• Blodklöver 9 ton	Tjeckien, Ungern
• Honungsört, 9 ton	Polen, Tjeckien, Tyskland
• Kummin, 2,6 ton	Holland
• Humlelusern, 2,1 ton	Danmark
• Käringstand, 1,3 ton	Kanada
• Alexandrinerklöver, 1,3 ton	Italien

För bovete finns inga certifieringskrav

Källa: Jordbruksverkets utsädesenhet









Spridningsrisker - från SamZonen



2020-02-04